

JUDr. DAVID KARABEC
advokát

MONITORING SOUDNÍCH ROZHODNUTÍ 2012

srpen 2012

TÉMA MĚSÍCE

Příslušnost cizozemských soudů ve spotřebitelských sporech

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 17.7.2012, sp. zn. 28 Nd 195/2012

Nejvyšší soud ČR řešil případ, zda je pro projednání žaloby příslušný český soud v případě, že česká banka žaluje slovenského státního příslušníka s trvalým pobytem ve Slovenské republice. Česká banka tohoto dlužníka zažalovala pro neplacení poskytnutého úvěru u českého soudu. Podle evropského nařízení č. 44/2001 sice **spotřebitel má být žalován v soudu státu, v němž má bydliště**, avšak nařízení umožňuje, aby **příslušnost soudu jiného členského státu Evropské unie, než ve kterém se nachází bydliště spotřebitele, byla dána tehdy, pokud se spotřebitel i pouhým konkludentním jednáním** (tj. ve formě účasti na řízení při současném nezpochybnění příslušnosti takového soudu) **podřídí jurisdikci tohoto jiného členského státu Evropské unie**.

V daném případě dlužník s bydlištěm ve Slovenské republice odeslal odpověď na výzvu k vyjádření k žalobě zaslané českým soudem, aniž by však ve své odpovědi žádným způsobem zpochybnil příslušnost českého soudu. Tím se podřídil jeho pravomoci, a tak spor mohl být věcně projednán českým soudem.

Dělna promlčecí doby a ochrana spotřebitele

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24.7.2012, sp. zn. 32 Cdo 3337/2010

Nejvyšší soud ČR se vyjádřil k otázce ochrany spotřebitele při volbě režimu smlouvy uzavřené s podnikatelem. Zatímco v případě volby režimu obchodního zákoníku je promlčecí doba čtyřletá, v případě režimu občanského zákoníku je tříletá. Podle ustanovení § 262 odst. 4 obchodního zákoníku je však vždy nutné použít na určitou otázku úpravy pro spotřebitele výhodnější. V předmětném sporu byl sjednán režim obchodního zákoníku a žalobce žaloval spotřebitele jako žalovaného po uplynuté tříleté promlčecí doby, ale před uplynutím čtyřleté promlčecí doby. Spotřebitel namítl promlčecí žalovaného dluhu s poukazem na výše uvedené ustanovení o ochraně spotřebitele.

Nejvyšší soud ČR však konstatoval, že **úprava promlčení není úpravou, která směřuje k ochraně spotřebitele**. Promlčení působí vůči oběma smluvním stranám stejně, z komplexní úpravy promlčení v každém z těchto zákonů (občanském a obchodním zákoníku) nelze považovat jen některá z nich za výhodnější pro spotřebitele.

Argumentuje-li spotřebitel výhodnější úpravou promlčení pro spotřebitele v občanském zákoníku pro kratší obecnou promlčecí dobu oproti úpravě v obchodním, mohlo by jít o výhodu jen v případě, že spotřebitel je v postavení dlužníka. Kdyby byl v postavení věřitele, pak by podle logiky žalovaného kratší promlčecí doba již výhodou nebyla. Výklad, který by rozlišoval, zda spotřebitel je v pozici nositele práva či v pozici osoby mající povinnost, a podle toho umožňoval použití příslušného ustanovení o promlčení v občanském nebo obchodním zákoníku podle konkrétní situace, je však podle soudu nepřijatelný.

Z OBČANSKÉHO PRÁVA

Pravomoc rozhodčího soudu u žaloby o vydání věci

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.7.2012, sp. zn. 22 Cdo 1643/2012

Nejvyšší soud ČR rozhodl, že pokud nájemní smlouva obsahuje rozhodčí doložku, je možné požadovat po ukončení nájemního vztahu vydání věci nebo vyklizení pronajaté nemovitosti v rozhodčím řízení u rozhodce.

V předmětném případě šlo o žalobu na vydání souboru movitých a nemovitých věcí s příslušenstvím, které souvisejí s výrobou a distribucí pitné vody, po ukončení smlouvy o nájmu, provozování a údržbě vodovodního přivaděče – skupinového vodovodu obsahující rozhodčí doložku.

Zatímco okresní soud měl za to, že podaná žaloba o vyklizení nemovitostí a vydání movitých věcí podaná žalobkyní nesouvisí s nájemní smlouvou, a nelze tak spor rozhodnout v rozhodčím řízení, krajský soud měl opačný názor, který nyní posvětil i Nejvyšší soud ČR. Soud uvedl, že mezi stranami je spor o to, zda žalovaná užívá předmětný soubor věcí na základě právního titulu či nikoliv. Předmětem sporu je pak sice ochrana vlastnického práva žalobce, nicméně závislá na existenci či neexistenci nájemní smlouvy. Spor mezi stranami je tak možné kvalifikovat jako spor související s právy vznikajícími z právních vztahů podle § 2 odst. 4 zákona o rozhodčím řízení, tedy v konkrétním případě z nájemní smlouvy, které je možno projednat v rozhodčím řízení.

Platnost směnky s oddělenými rámečky

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 31.7.2012, sp. zn. 29 Cdo 988/2012

Nejvyšší soud ČR se podřídil názoru Ústavního soudu ČR a zrušil rozhodnutí vrchního soudu, podle něhož směnka, jejíž úhrada je předmětem sporu, není platnou směnkou vlastní, neboť „listina předložená jako směnka je členěna do jednotlivých rámečků,

takže mezi jednotlivými doložkami není vzájemná souvislost, když jsou tyto rámečky jednoznačně odděleny a netvoří ucelený celek“, nýbrž „oddělují text listiny a činí z něj nesouvislou řadu údajů“. Vrchní soud dále doplnil, že stejně tak „i podpis je oddělen rámečkem a není možné jej tedy k textu listiny vztáhnout“. Vrchní soud sice připustil, že „žádné ustanovení směnečného zákona používání rámečků v textu směnečné listiny nezakazuje“, nicméně zdůraznil, že „text směnečné listiny musí být vždy určitý a ucelený“. „Inkriminovaná směnka je však řadou svislých a vodorovných čar rozdělena na rámečky, které směnečný text rozdělují tak, že z něj činí řadu navzájem nesouvislých údajů“. V případě podpisu výstavce pak vyloučil jeho krycí funkci ve vztahu k ostatním údajům, když je od nich oddělen „výrazným a ostrým rámečkem“, zcela vydělujícím podpis z textu směnečné listiny.

Nejvyšší soud ČR původně posvětil rozhodnutí vrchního soudu, ale ústavní soud nálezem ze dne 14. března 2012, sp. zn. III. ÚS 3660/11, k ústavní stížnosti žalobce původní rozsudek Nejvyššího soudu ČR zrušil, když zastává názor, podle něhož „z podoby posuzované směnky je zřejmá celková vzájemná souvislost i logická návaznost jednotlivých doložek směnečné listiny i přes řadu svislých a vodorovných čar rozdělených, s tím, že směnka obsahuje veškeré náležitosti požadované zákonem a beze sporu z ní vyplývá výstavcům bezpodmínečný slib zaplatit majiteli směnečné listiny v určitém místě a čase směnečnou sumu. **Závěr Nejvyššího soudu ČR o neplatnosti směnky z důvodu nesouvislého textu směnečného prohlášení považoval Ústavní soud ČR za formalistický.** Nejvyšší soud tedy novým rozsudkem respektoval tento názor Ústavního soudu ČR a musel zrušit uvedené rozhodnutí vrchního soudu.

Z OBCHODNÍHO PRÁVA

Hrazení víceprací bez uzavřené smlouvy o dílo

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25.7.2012, sp. zn. 23 Cdo 3798/2009

Nejvyšší soud ČR opět potvrdil svoje předchozí rozhodnutí, podle kterých **zhotovitel nemá právo na úhradu víceprací či vydání bezdůvodného obohacení spočívajícího v hodnotě těchto prací za předpokladu, že se smluvní strany nedohodnou na změně uzavřené smlouvy o dílo**, ve které vícepráce promítnou. V takovém případě se totiž jedná o plnění nikoliv bez právního důvodu (tedy bezdůvodné obohacení), ale o plnění na základě smlouvy o dílo, u něhož pouze nebyly splněny podmínky pro úhradu těchto prací. Soud vychází z ustanovení § 549 odst. 2 obchodního zákoníku, podle kterého dohodnou-li se strany po uzavření smlouvy na změně díla a nesjednají-li její důsledky na výši ceny, je objednatel povinen zaplatit cenu zvýšenou nebo sníženou s přihlédnutím k rozdílu v rozsahu nutné činnosti a v účelných nákladech spojených se změněným prováděním díla. Podle soudu je však pro aplikaci tohoto ustanovení nezbytné, aby se strany dohodly na změně smlouvy.

DALŠÍ ZAJÍMAVOSTI

Nižší pojistné pro ženy je diskriminační

Rozsudek Evropského soudního dvora ze dne 1.3.2011, sp. zn. C-236/09

Velký senát Evropského soudního dvora zrušil s účinností od 21.12.2012 výjimku, která pojišťovnám umožňovala využít pro výpočet pojistného rozdílné matematické modely pro muže a ženy. V českém právu je výjimka uvedena v tzv. antidiskriminačním zákoně. Evropský soudní dvůr posuzoval stížnost belgické skupiny spotřebitelů Test-Achats, která si stěžovala, že rozdílné sazby pojistného mezi muži a ženami jsou diskriminující a stížnosti vyhověl, neboť dle jeho názoru je taková úprava v rozporu se zásadou rovného zacházení. Verdikt kritizovala většina pojišťoven, podle kterých je důvodem pro odlišné matematické modely statistika, neboť ženy se průměrně dožívají vyššího věku a nezpůsobují tolik automobilových havárií jako muži. Z toho důvodu mívají pojištění levnější. Pojišťovny tak budou muset aplikovat jednotný matematický model pro obě pohlaví, což povede ke zdražení pojistek pro ženy.

S pozdravem,

JUDr. David Karabec

Vydáno jako informační materiál určený výhradně pro potřebu klientů
advokátní kanceláře JUDr. Davida Karabce, se sídlem v Praze 8, Na Stráži 1306/5, č.ev ČAK 7353.
tel: +420 283 843 130, fax: +420-283 840 760, e-mail.: advokatni.kancelar@karabec.cz
<http://www.karabec.cz/>

© JUDr. David Karabec - advokát, 2012